

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Történelem-tanítás az utcán*

Forrás: *Bp.*

Osztályozás

Tárgy

725.092.1

Hely

Idő

1919

Személy

Történelem-tanítás az utcán. A székesfőváros közéleti bizottsága a napokban elhatározta, hogy a történelmi személyekről elnevezett utcák tábláin felírja az illetők születési és halálévi évét s általában a történelmi nevü utcák első házán kioktató táblát helyez el. A szóban lévő bizottságot nyilván tiszteletreméltó buzgalom ragadta e szokatlan elhatározásra. Bizonyosan a nagy angol historikus: Carlyle Tamás híve e bizottság és tudva tőle azt, hogy «az egyetemes történelem alapjában nem más, mint ama nagy emberek története, akik itt működtek», e tábláskálton az egész magyar históriát akarja adni az utca népének. Sajnos: a nagyság, kiváltképpen pedig az, amit a hatóságok osztogatnak diszpolgársággal és utca-elkeresztelésekkel, nagyon is relativ fogalom. Nem is kell holmi egyetemes irodalomtörténelmi kuriózumokig, bizonyos Boerhavekig visszamenni, kiknek aforizmáit hétkötetes kommentárookra méltatják, aztán elfeledik, elég itthon, nevezetesen: Pesten maradnunk és elgondolni, hogy az utcák neve fölött ugyanaz a hatóság diszponál, mely a hetvenegy év előtti árviz mentőit mind diszpolgárává választotta, csak éppen az «árvizi hős»-t: Wesselényit, a «lázitób» nem, amely hatóság sohasem tette «diszpolgárrá» Széchenyi Istvánt, ellenben «a haza és a város körül szerzett érdemekért» méltónak találta arra Haynaut, Bachot és Geringert. Aztán: a városházán kívül szokásos történelem-tanítás egy pár éve már tisztában van azzal, hogy a történelmi személyek megítélésénél és megértésénél éppen az a két momentum, melyet bádogra akarnak festeni: a születés és az elmulás időpontja bír a legkisebb felvilágosító erővel. Továbbá: néminemü történelmi kutatásokba is bele kell vernie most már magát a hatóságnak, mert a historikusok eddig elmulasztották kipuhatolni például: Álmos, Botond, Bulcsu, Csaba, Előd, Emese, Hruha, Hunor

és Lehel születése és halála esztendejét, pedig ezeknek mindnek utcája van Budapesten és némi-képpen históriás, avagy krónikás személyek. Ama táblák helyett tehát mink az utca-nevekkal és az utcán való történelmi oktatással kapcsolatosan némileg fontosabb buzgalomra kérnénk fel, akiket illet. Legelőbb újfent megbolygatjuk ama bizonyos budavári táblákat, amelyekről éppen lapunk meggyőzhetett, hogy mérő tévedést hirdetnek, mindazonáltal máig a helyükön — azaz éppen az a baj, hogy nem a megillető helyükön — vannak. Továbbá jelöltesse meg egy tanácsi régi neki-buzdulás folytatásaképpen a még jeletlen történelmi helyei Budapestnek. És a házak még ha ujak kerültek is a régiek helyébe, hol egykor elvitázhatatlanul «nagyjaink» éltek-haltak. Ami végül megint magukat az utca-neveket illeti, tegyék előbb történelmieké azokat, melyeknek helye alkalmas a mult emlékeinek felidezésére. De nem úgy, mint ahogy Borz-utca az az utca, melyben hajdan, öregapáink idejében, az «Arany borz»-hoz czimzett fogadó állott, avagy a Hajó-utca, elnevezve a régen megszűnt «Fehér hajó»-ról, hanem úgy, hogy szűnjék meg például a Galamb-utca visszaemlékeztetni minket arra a réges-régen eltűnt posztókereskedésre «A fehér galamb»-hoz, s helyette legyen az utca neve, ami volt annak előtte: Színház-utca, Régi teátrum-utca, eszünkbe juttatva a híres Rondellát, melyben a «nemzet nap-szamosai» az első kapavágást tették. És kevesbedjék az Áfonya-, Kökény- és Szilfa-, a Bagoly-, Csiga-, Dongó-, Kakuk-, Pillangó- és Szarka-, a Babér-, Káka- és Borbolya-, a Retek-, Füge-, Birsalma-, Abroncs- és Balta-, Czipó- és Dagály-, Viador- és Holdvilág-, Czimbalom- és Naszád-, meg még vagy száz ilyen nevü utca s legyen helyet-tük történelmi vonatkozásu utca-név, amilyen ma ilyen értelemben alig négy-öt van. Sem a históriánk, sem az irodalmunk nem olyan szegény, hogy ne kerülne ki belőlük még egynéhány név az utcák tábláira. És ez tanítás lesz külön magyarázó táblák nélkül is.

Székesfővárosi háziyomda 1915.